

Barcsay Firka 2018 ősze

Szentendre Barcsay Jenő Általános Iskola
2000 Szentendre, Kálvária út 18.

E-mail: barcsayfirka@gmail.com

Kányádi Sándor Madáretető

A tartalomról:

Őszi versmondó verseny	3-5
Kirándulások	6-7
Katalinpusztán	
A Nemzeti Múzeumban	
Lehullottak a levelek..	8-9-10
Szilvafesztivál	
A beszercei szilva	
Szakkörök	11-13
Csibeavató	
Halloween	
BIG	14
Ami bennünket érdekel	15-17
Cicákról	
Felhők	
Világúr	
A szőlő	18-19
Szilváslepény	

Cinkék, cinegék, feketerigók,
megosztom veletek e fél cipót,
megosztom az én olyan-amilyen
éneken-szerzett kenyerelem.

Csettegess, rigóm, járd a kerteket,
jöjjetek, csókák, varjak, verebek:
vendégül látok minden itt maradt,
velünk telelő madarat.

Terítve már patyolat abroszom,
kenyeremet elétek morzsolom.
Nem várok érte, nem kell félnetek,
ordas télben ujjongó éneket.

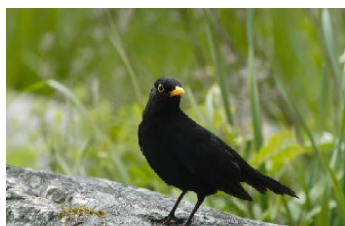
Ha majd tavasz lesz, és én hallgatok,
akkor zendüljön a ti hangotok,
hírrel hirdetve, hogy az emberek
télien se voltak embertelenek.

Köszöntse az olvasót a Barcsay Firka idei első számában Kányádi Sándor verse. A költő idén tavasszal hunyt el. Rá emlékeztünk őszi versmondó versenyünkön is. Az erről szóló beszámolót megtaláljátok a következő oldalon. Valamint cikkeink mellett is olvashattok egy-egy Kányádi-verset.

Ajánljuk mindegyiket sok szeretettel.

Ahogy szakköreinkről, kedvenc, bennünket most érdeklő témáinkról, az emlékezetes kirándulásokról, iskolai programokról szóló cikkeinket is.

A Szerkesztők

Őszi versmondó verseny

A versmondó versenyt 2018. okt.25- én tartottuk iskolánk könyvtárában. Kányádi Sándor erdélyi költőnek szenteltük, ki ez év június 20-án halt meg. A gyerekek sok szép költeményt tanultak meg tőle, a kisebbek a gyerekversek közül válogattak, a rutinosabb nyolcadikosokat már a komolyabb témájú nagy versek érintették meg.

Gratulálunk Szabó Panna Hannának (6.e), Viktor Ábelnek (5.a), Kisszölgémi Zsófiának (6.e) az első kategória győzteseinek, valamint Kertes Bíbornak (8.d), Ujhely Csengének (8.c) és Vieland Annának (8.c), a nagyoknak.

Együtt őrizzük és valósítjuk meg azt az örökséget, amit Kányádi Sándor ránk hagyott: mondjuk a verset.

„Ezt válaszolta egyik találkozáson egy falusi kisiskolás, amikor a tanítója sugallta kérdést, melynek veleje az lett volna, hogy mi a vers, ijedtemben – mint a háborús történetek katonája a még föl nem robbant gránátot -, ijedtemben visszadobtam:

– Hát te mondd meg, szerinted: mi a vers?

– A vers az – kapaszkodott tekintetembe bátorításért -, amit mondani kell.

Derűtség tarajlott végig a termen. Csak mi ketten álltunk megilletődve.

Ő egy kicsit a bumerángthól szabadulás könnyebbségével, s hálásan is ugyanakkor, amiért nem nevettem ki. Én meg annak a súlya alatt, hogy ez a kisfiú kimondta, amit én régóta sejtítek, hiszek s el-elmondok, ha nem is ilyen egyszerűen.

A vers az, amit mondani kell.

Mintha valami távoli, az idők kezdetétől hirtelen ideért fuvallat legyintett volna meg.

Mintha Homérosz riadt volna föl bóbiskolásából, s nyitotta volna rám fénnel teli világtalan szemét.

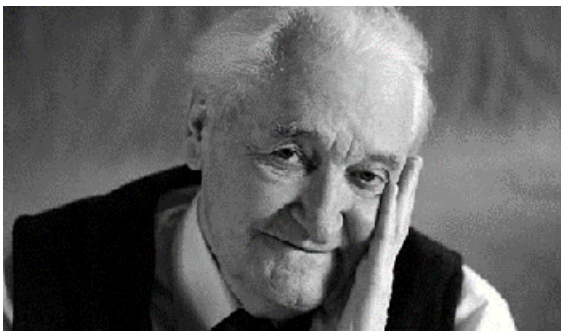
Mintha a Gutenberg óta könyvbe számúzott versek, poémák egyszerre mind hazasabadultak, pódiumra, képernyőre álltak volna, hangszalagon masírozva vagy hanglemezek körmeneteiben énekeltek volna.

Mintha Petőfi Sándor ült volna be közénk.

A vers az, amit mondani kell.”

Kányádi Sándor

(1929 – 2018)

Kányádi Sándor versmondó verseny

Fa az ágát földre hajtja

Fa az ágát földre hajtja,
kínálja magát az alma.

Sárgán nevet rád a körte,
lepottyan, ha nem nyúlsz érte.

Ásót, kapát fogj marokra:
leszáradt a krumpli bokra.

Ha nem ügyelsz, reggel, este,
dió koppan a fejedre.

Foszló kertjei az ősznek,
ökörnyálak kergetőznek.

Virradattól napnyugtáig
dombok hátán traktor mászik,

füstöt is vet, csoda-kéket,
s híz vagy három vetőgépet.

Ősz volna még

Ősz volna még,
s a varjak már közhírré tették
a dermesztő tél
közeledtét.

Károg az ég,
éhenkórász nagy csapat csóka
ricsajog, hussog
reggel óta.

Tócsára jég,
virágra, fűre harmat dermed,
megöregedtek
mind a kertek.

Jó volna még
sütkérezni, de jó is volna,
ha az égen
pacsirta szólna.

Őszi kirándulások

Katalinpusztán a 6. évfolyammal

Szeptember 24-én a hatodik évfolyam a,b,d,e osztályai a Börzsönybe, Katalinpusztára kirándultak. Egy vadászkutya-bemutatón vettünk részt, melyet az Együtt a Naszályért Kulturális Alapítvány szervezett. Megnézhettük, hogyan jelzik a kutyák gazdáiknak, hogy hol található a vad. Láttunk egy érdekes prezentációt is a tappancsosokról és a vadakról. Megszemléltettük a vadászok felszerelését. Ebéd után indultunk haza az Alapítványtól kapott ajándékokkal.

Vigye el a róka!

Volt egy kicsi kakasom,
elvitte a róka.

Jércém is a tavaszon,
elvitte a róka.

Volt egy ludam, jó tojó,
elvitte a róka.

Récém, tóban tocsogó,
elvitte a róka.

Gácsérom és gúnárom,
elvitte a róka.

Semmim sincsen, tirárom,
vigye el a róka!

Horváth Csenge, Szalma Lilien 6.b

Októberi kirándulás

Október 24-én osztályommal a 6. B-vel a Nemzeti Múzeumba kirándultunk, ahol rendhagyó történelem órán vettünk részt, majd megnéztük a Seuso-kincseket és az állandó kiállítást.

A történelem órán megismerkedhettünk az Árpád-ház családfájával, megszemlélhettük az akkori viseletet is, majd Árpád-kori pénzüremet verhettünk magunknak.

A Seuso-kincseket is megnéztük, amelyek gyönyörűen megmunkált, Seusonak és családjának mindennapi használatra szánt, szintizta ezüstből készült edények. Nekem a geometrikus mintákkal díszített ételek felszolgálására használt tál tetszett a legjobban.

Láthattuk az állandó kiállítást is, amely az emberiség történelmével kezdődött és a magyarok történetének bemutatásával fejeződött be.

Ajánlom ezeket a kiállításokat azoknak, akik érdeklődnek a történelem iránt.

Szalma Lilien 6.b

Lehullottak a levelek...

Egyik reggel kinéztem az ablakon, és arra lettem figyelmes, hogy teljesen csupaszok a fák ágai. De furcsa! Néhány hete még a fákon voltak a levelek! Most pedig a földön látom őket, nagy kupacokban, amiket az alsósok hordtak össze, hogy abban ugráljanak, játszanak.

De vajon miért hullanak le? A levelek a bennük lévő klorofiltól zöldek. Ősszel befejezik működésüket, és az imént már említett klorofill lebomlik bennük. Így színük megváltozik, majd az első fagy alkalmával lehullanak.

Az ősznek sok színe van. Gondolok itt a pirosra a különböző sárgákra és a barnára. Te is szeretsz az őszi erdő színeiben gyönyörködni? Én igen. A környezetünkben rengeteg túraútvonal van, csak az a baj, hogy már nem láthatjuk élénken a levelek színeit, mert a cikk megjelenésekor már nem a vénasszonyok melegengető, késő nyara lesz, hanem ködös, vizes, ronda november, esetleg hó nélküli december...

Tudtad, hogy a színeknek jelentésük is van? Piros szín növeli a bátorságot, hogy színt vallj annak a lánynak, vagy fiúnak, aki tetszik neked. Egyébként sok nemzet zászlaján is megtalálható ez a szín. A citromsárga a napsütés színe, erőt ad és serkenti az aktivitást. A narancs ötvözi a piros energiáját és a sárga boldogságát. Lelkesedést, kreativitást jelent. A barna harmóniát teremt, biztonságot ad.

Így azt javaslom, aki bátrabb, aktívabb, energikusabb akar lenni, sétáljon sokat az

Jön már az ismerős,
széllábú, deres ősz.
Sepreget, kotorász,
meg-megáll, lombot ráz.

Lombot ráz, diót ver,
krumplit ás, szüretel.
Sóhajtoz nagyokat
s harapja, kurtítja
a hosszú napokat.

Szalma Lilien 6.b

Szilvafesztivál

2018. szeptember 27-én csütörtökön rendezték meg a szilvafesztivált iskolánkban. A programot Klári néni nyitotta meg, majd fellépett a néptánc csoport, azaz a 4.c. A gyerekek sokféle játékban vehettek részt. Ki lehetett próbálni a zsákbanfutást, a gólyalábat.

Végül szilvából készült ételeket kóstolhattak a gyerekek. Ezeket a finomságokat az idén is a szülők készítették.

Igazán jól szórakozhattunk.

Lázár Ákos 5.e

A besztercei szilva

Alighanem régi magyar szilvafajta. Hazánk egyes vidékein hosszú szilva, kék szilva, magvaváló, berzencei, horgasmagvú, őszi aszaló szilvának is nevezik. A legjobban becsült szilvánk, amely hazánkból egész Európába, sőt Észak-Amerikába is elterjedt. Egyik változata a híres bosznai szilva. Mindenütt ültetik, de igazi termőhelye nyirkos talajon van, s ahol reggelenként bőséges harmat hullik, például Zala, Berreg megyében, és a hegyvidékek hűvös lankáin. Száraz helyeken kényszeréretten, korábban lehullhat termése.

Mindent a Szilvia névről

A Szilvia név latin eredetű, jelentése: erdei, erdő mellett lakó. A naptár szerint november 13-a a névnapja.

A Szilvia név gyakorlatias, független személyiség kialakulását támogatja. Szabadságra és önállóságra vágyik. Figyelme középpontjában az anyagi siker van.

Becenevei például a Szilvi, a Szilva, vagy a Sziszi.

Varga Szilvia 5.e

Szakkörök—ahová mi járunk

Színjátszó szakkör

Lázár
Ákos

Városunkban működik egy színjátszó iskola a Broadway Musical Stúdió. Hetente kétszer, hétfőn és csütörtökön találkoznak a résztvevők a Református Gimnáziumban. Csapatépítő játékokat játszunk, szituációs gyakorlatokat végzünk. Táncot tanulunk, énekelünk, és természetesen próbáljuk új darabunkat. Most éppen a Valahol Európában című musical előadására készülünk. A nagyok csoportja a S.Ö.R.(Shakespeare összes röviden) darabot próbálja. A dalbetéteket, táncokat együtt tanuljuk a nagyokkal.

Idén csatlakoztam hozzájuk, és fantasztikusan érzem magam, a próbák mindig jó hangulatúak.

Aki kedvet kap, az jöjjön, keressen bennünket a Református Gimnáziumban.

Fúvós zenekar a zeneiskolában

Pethő
Péter

2018 októberében eljött az első fúvószenekari próbám. Vezetője Czifra Gergő bácsi. Együtt muzsikálnak fuvolások, trombitások, tubások, egy dobos és egy oboás. Először a Gru 2-ből a Happy című számot játszottuk el.

Rá egy hétre eljött a második próba is. Ezen már az All Glory Told című darabot muzsikáltuk el. A próbák minden héten kedden vannak. A tanárommal, Kresz Ricsi bácsival rendszeresen készülök a zenekari próbákra is, amellet, hogy más darabokat is fújok trombitámon.

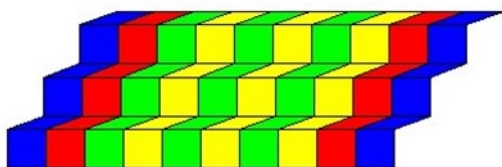
Informatika szakkör a Barcsayban

Szabó
Samu

Herczeg Katalin, azaz Kati néni tartja ezt a foglalkozást. Kati néni az informatikában legügyesebb tanulókat hívja erre a szakkörre. Mostanában különböző mozaikokat és lépcsőket szoktunk rajzolgatni. Van, amikor négyzetből, háromszögből vagy rombuszból szerkesztjük meg. Már versenyre is gyakorlunk.

Tavaly LEGO robotokat programoztunk arra, hogy menjenek, írjanak ki valamit a képernyőre vagy játsszanak le egy hangot.

Versenyre is jelentkeztünk, én az Megyei Logo Versenyben az 5-ödik lettem.

Az ötödik évfolyamos tanulókat ezen a délutánon felsőssé avatták.

Először a 6. osztályosok játékos vetélkedőin vettünk részt. Kitaláltuk tanáraink nevét, a fiúk cipelték a lányokat, kanálban pingpong labdát egyensúlyoztunk, az aulában akadálypályán mentünk végig.

Végül a színházteremben minden osztály előadta bemutatkozó műsorát. Azután letettük az esküt, és átvehettük a hatodikosoktól csibéinket.

17 órától bulizhattunk az aulában. Aki elfáradt a táncolásban, az elmehetett filmet nézni, vagy társasozni a 6.b-be, illetve ehetett, ihatott finomságokat a büfében.

Igazán jól éreztük magunkat.

Halloween

A Halloween napi szokások Amerikából érkeztek. Ilyenkor a boszorkányokat, szellemeket, démonokat ünneplik. A legismertebb jelképe a töklámpás, belsejében világító méccessel. A faragott sütőtök először az aratási idényhez kapcsolódott, jóval azelőtt, hogy a Halloween jelképévé vált volna az Egyesült Államokban. A kivájt töklámpás angol elnevezése „*Jack O'Lantern*”, azaz „*Lámpás Jack*”. Hogy miért éppen így hívják? Elmesélem.

Volt egyszer egy részeges kovács, akit Jacknek hívtak. Egyszer eljött hozzá az ördög, s hívta a pokolba, de előtte javasolta, hogy igyanak még egy italt. A kovács azt kérte az ördögtől, hogy mielőtt elindulnának, a kertjében álló almafáról hozzon le egy almát. Míg az ördög mászott, Jack keresztet rajzolt a törzsre. A sátán megijedt a kereszttől, ezért megígérte, hogyha Jack leengedi, akkor elintézi, hogy a lelke ne kerüljön a pokolba. Azonban, amikor Jack meghalt, a lelke a menny és a pokol között maradt. A mennybe nem engedték be, mert bűnös volt, a pokolba sem, azért, mert az ördög haragudott rá. Jack arra kérte az ördögöt, hogy egy kis fényt adjon neki. Odavetett hát az ördög egy izzó fadarabot. Jack beletette egy kifúrt karórépa belsejébe, de nyugtalan lelke azóta is keresi a megnyugvását.

Szabó Samu 5.d

Rajzkiállítás

Iskolánk BIG kiállításra készült. A BIG idei tárgya Mátyás király és a reneszánsz.

Osztályom is rajzolt e témában. Születtek fekete-fehér művek és színesek is. Gyönyörűek lettek, hiszen sokan, rengeteget dolgoztak velük, bár sokszor nem volt elég nagy a csönd a műhelymunkához. A fantasztikus művek közül Anna néni választotta ki a legszebbeket. Nekem Horváth Csenge a Hunyadiak fészkeről alkotott képe tetszett a legjobban. Munkája tényleg káprázatos lett, így ki is állították, hogy ti is megtekinthessétek.

Szalma Lilien 6.b

Ami bennünket érdekel

Tudod-e a cicákról?

A macskák nem érzik az édes ízeket, ezért nem érdemes csokis fánkkal, fagyival és más nyalánkságokkal etetni őket. A cicák érdekes módon meg tudják inni a tengervizet az emberekkel ellentétben.

Miért utálják a macskák a vizet?

A szőrük nehezen szárad meg, ha vizesek lesznek, ezért úgy érzik, védtelenek és még fájnak is. Más okok miatt is félnek a víztől. Ha fülükbe nedvesség kerül, könnyen elfertőződhet. A macskáknak szagmirigyek vannak, és ha ezek a mirigyek vizesek lesznek, akkor szaguk eltűnik. Így nem tudnak kommunikálni egymással. Habár vannak olyan cicák, akiknek nagyobb a kíváncsisága, mint a félelme, ez azt eredményezheti, hogy belemennek bátran egy patakba. Vagy otthon ütögetik a csapból folyó vizet, hogy aztán elfussanak, majd újra visszahúzza őket a kíváncsiság.

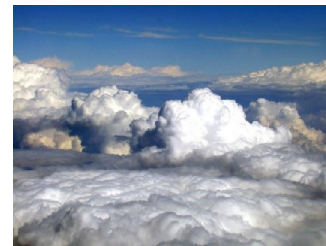

Horváth Lili 5.b

A Felhők

Felhők alatt azokat a diszperz rendszereket értjük, amelyek a fény útjában jól látható akadályt képeznek. Felhők akkor keletkezhetnek, ha a levegő hőmérséklete eléri a harmatpontot, és megindul a levegőben lévő vízgőz kicsapódása (kondenzáció). Ehhez feláramlás, vízgőz, füst, kondenzációs, illetve jégképző magvak szükségesek. A feláramlásnak négy oka lehet.

- a talaj felmelegedése,
- orográfiai (amikor a vízszintes légáramlást a domborzat emelkedésre kényszeríti),
- a felszíni légtömegek összeáramlása (konvergencia),
- időjárási frontok

Magasság szerinti besorolás

Magasság tekintetében az alábbi négy csoportra osztják a felhőket (zárójelben a mérsékelt övi átlagos előfordulási magasságuk olvasható):

- Magas szintű felhők (6–13 km re a talajtól)
- Közepes szintű felhők (2–6 km re a talajtól)
- Alacsony szintű felhők (talajfelszín és 2 km között)
- Függőleges felépítésű felhők, amelyeknek alapja 2 km alatti, teteje pedig 10–12 km-en is lehet.

A felhők anyaga és magassága között szoros kapcsolat van.

A magas szintű felhők jégkristályokból állnak, a középszintűek általában jégkristályokból és túlhűlt vízcseppekből, az alacsony szintűek döntően vízcseppekből állnak.

Az éjszakai világító felhők a legnagyobb magasságban megfigyelt felhők amelyek a mezoszférában helyezkednek el 76 és 85 kilométeres magasságban.

forrás: Wikipédia Felhők Címszó

Szerkesztette: Pethő Péter 5.d

A világűr

A világűr

A világűr a világegyetem égitestek közötti légüres térsége. A Föld légköre és a világűr között nincs éles határ. A legáltalánosabban elfogadott határvonal a Nemzetközi Asztronautikai Szövetség által meghatározott 100 km-es magasság. A funkcionalizmus hívei szerint a világűr ott kezdődik, ahol már létezhet orbitális mozgás. Az USA-ban a 80 km magasságig eljutott pilótákat már asztronautáknak tekintik.

120 km magasságtól válik jelentőssé a légkör fékező hatása, a visszaúton tehát itt ér véget a világűr.

A világűr területi felosztása Földközponthú: bolygónktól kifelé induló térségekre osztjuk a teret az alacsony Föld körüli pályáktól az univerzum széléig.

Máig nem tudni biztosan, hogy a világűr hogyan keletkezett. Ám azt kiszámították, hogy folyamatosan tágul, és méretei olyan hatalmasak, amit emberi ésszel föl nem foghatunk.

A fekete lyukak

A fekete lyukak azok a tér szaggató örvényei, amelyekről nem lehet pontos leírást adni. Egy kimúlt csillag, hipernóva robbanásából keletkezik. Bár ebből nem mindig fekete lyuk lesz, keletkezheth neutroncsillag is. A fekete lyukaknak akkora a tömege, hogy átszakítják a téridő kontinuumot is. A gravitációjuk hatalmas: a fény sem tud megszökni előlük.

Lázár Ákos 5.e

SZŐLŐ

Ősszel a szőlőt azért érdemes enni, mert friss és vitaminban gazdag (meg persze finom, mint mindig). Ezen kívül egészséges, lédús és sok ételben megtalálható (pl.: lekvárok, üdítők, rágcsák). Semmiképp se fogyasszanak szőlőt a cukorbetegség. Fogyasztása tüdőgyulladással küszködőnek sem tanácsos, de nekünk, gyerekeknek nem kell megküzdenünk ilyen problémákkal. Fogyasszátok egészséggel!

Ilyenkor nem árt vigyázni a friss szőlővel. A harmat felszáradása után kell levágni a tőről. Figyelni kell arra, hogy gyengéden helyezzük a táliba/vödörbe, valamint vigyázni kell rá, nehogy a földre essen. Ollóval vágjuk le a hibás szemeket.

Kóstolgatva élvezhetjük zamatát, illatát.

Ital formájában is fogyasztjuk. Egészségetekre!

Csorba Dorina, Hegedüs-Pékó Ági 5.d

SZILVÁSLEPÉNY

- finomliszt 400g
- zsírszegény tej 1,5% 200ml
- friss élesztő 16kg
- kristálycukor ½ tk
- tyúktojás 1 db
- tejföl (14%-18%) 100g
- só
- rétesliszt
- szilva 500g
- fahéj, őrlt
- kristálycukor 120 g

A lisztet egy mélyebb tálba szórjuk. Meleg tejben az élesztőt felolvasztjuk. Hozzáadunk egy kávéskanál lisztet a kimért lisztből és egy csipetnyi sót. Amikor kész a kovász, beleöntjük az elkészített lisztbe. Hozzáadjuk a tojást, a tejfölt és egy csipetnyi sót. A tésztát fakanál segítségével addig dagasztjuk, amíg a tészta el nem válik az edénytől. A tésztát betakarjuk, és szobahőmérséklet mellett hagyjuk megkelni.

A megkelt tésztát két részre osztjuk. Az egyikből liszttel meghintett gyúródeszkán vékony sütőpapír méretű négyzetet nyújtunk. A sütőlapot sütőpapírral béleljük, és ráhelyezzük a tésztát. A szilvát megmossuk, félbevágjuk, kivesszük a magot, és még kisebb darabokra szeleteljük. A szilva felét rárakjuk az elkészült tésztára.

A szilvákat ízlés szerint fahéjjal és a cukor felével megszórjuk. Előmelegített sütőben 25-30 percig sütjük, amíg pirosas színűre sül. A lepényt hűlni hagyjuk, majd levesszük a sütőpapírról. Amikor teljesen kihűl a lepényt, felszeleteljük. A tészta másik felét is ugyanilyen módon készítjük el Jó étvágyat! Továbbá ajánlom a mandulás muffint és a fahéjas csigát.

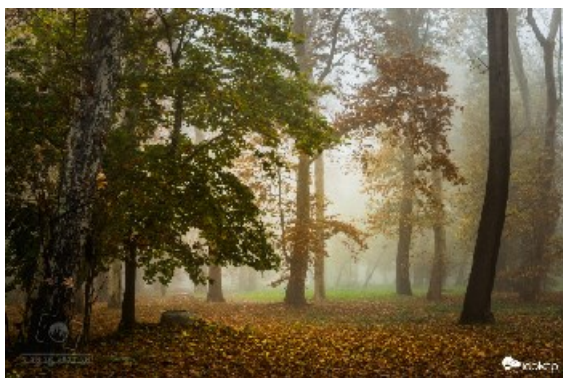
November

Nyugaton, keleten
vörös az ég alja.
Régtől nem kelepel
kéményen a gólya.

Csóka- s varjúsereg
lepi el a fákat,
véget a szél se vet
a nagy csárogásnak.

Pedig fúj, ahogyan
fújni tud november,
birkózik a csupasz
hegyekkel, vizekkel.

Bömböl a szél, süvölt,
dühében már jajgat:
túlcsárogják dühét
a csókák s a varjak.

Novemberi szél

Lefonnyadt rég az áfonya,
deres a medve lábnyoma.
Lecsupaszult a málnavész.
Minden toboz a földre néz.
Hályogos szemmel pillogat
olykor néhányat még a nap.
Se cirpelés, se csipogás,
hallgat minden kis muzsikás.
Csak a szél, csak a szél,
egyedül ő zenél.

Ág se moccanhat nélküle,
minden kis hang az ő műve.
A medve helyett ő morog.
Övé minden csőr és torok,
ő játszik minden furulyán,
harsonán, dobon, pikulán.
Táncoltat erdőt, bokrokat,
lebbent az égre fodrokat,
s annak, ki ellene szegül,
annak a hátán hegedül.